

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ: ΖΗΤΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ THIERRY GAUQUELIN ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΝΤΗ ΣΤΗ ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ

ο **Thierry Gauquelin** καθηγητής **Οικολογίας** του Πανεπιστημίου της Provence (Aix-Marseille I) και ο **Ιωάννης Παντής**, καθηγητής Οικολογίας και αντιπρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου μιλούν στη ΜΚΟ Σόλων για μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με τη Μεσόγειο θάλασσα, τη βιοποικιλότητα και τις απειλές που δέχεται αλλά και τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνίες της Μεσογείου θα πρέπει

να αλλάξουν σε έναν αειφορικό και λιγότερο καταναλωτικό τρόπο ζωής.

Πως θα εξελιχθεί η κατάσταση στη Μεσόγειο τα επόμενα χρόνια σχετικά με τα ζητήματα της βιοποικιλότητας και των απειλών που δέχεται;

Θα απαιτηθεί μια αλλαγή πολιτικών ή συνειδήσεων προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση και πως μπορεί η οικονομική κρίση να έχει και θετικές επιπτώσεις στην καθημερινότητά μας και συνεπαγωγικά στο περιβάλλον;

-Η Μεσόγειος αντιμετωπίζει μία σειρά απειλών, όπως η μόλυνση, η υπεραλιεία, τα εισαγόμενα είδη, η άνοδος της στάθμης των θαλασσών και η υπερεκμετάλλευση των παράκτιων περιοχών. Ποια από όλες αυτές πιστεύετε ότι συνιστά την κύρια απειλή;

Thierry Gauquelin: Η κύρια απειλή είναι μάλλον η εκβιομηχάνιση και η βιομηχανία του τουρισμού. Μεγάλες απειλές αποτελούν επίσης και τα εισαγόμενα είδη αλλά και η μόλυνση. Δεν νομίζω ότι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι το μεγάλο πρόβλημα για τη Μεσόγειο.

-Οι παρούσες πολιτικές στον τομέα του περιβάλλοντος στη Μεσόγειο πρέπει να αλλάξουν προκειμένου να μειωθεί ο ρυθμός απώλειας της βιοποικιλότητας;

Thierry Gauquelin: Πρέπει να αρχίζουν να εφαρμόζονται οι πολιτικές που ήδη υπάρχουν. Κάποιες πολιτικές που υπάρχουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεν έχουν ενσωματωθεί στη λειτουργία των κρατών ώστε να εφαρμοστούν. Υπάρχουν πολλές και καλές ιδέες, όπως για παράδειγμα η διατήρηση των προστατευμένων πράσινων περιοχών, η οποία δυστυχώς δεν εφαρμόζεται.

Άλλωστε όταν μιλάμε για τη βιοποικιλότητα δεν ξέρουμε ακριβώς τι εννοούμε, ποιο είναι το μέγεθός της συνολικά, υπάρχουν πολλά που δεν γνωρίζουμε για αυτήν.

Γνωρίζουμε κάποια μέρη της, αλλά προκειμένου να υιοθετήσουμε αποτελεσματικά μέτρα πρέπει να συνυπολογίσουμε όλα τα είδη βιοποικιλότητας, για παράδειγμα τη βιοποικιλότητα του εδάφους, τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, κλπ. Αλλά σήμερα δυστυχώς, η βιοποικιλότητα για την οποία μιλάμε αφορά κάποιες ομάδες ζώων, κάποιες ομάδες φυτών κ.ο.κ.

Ιωάννης Παντής: Ένας μεγάλος επιστήμονας είχε πει «έχω ένα όνειρο, να μετρηθεί η βιοποικιλότητα σε ένα τετραγωνικό μέτρο».

Thierry Gauquelin: Συμφωνώ. Είναι αδύνατον να εξακριβώσουμε πόσα είδη υπάρχουν στον πλανήτη. Ίσως είναι ένα εκατομμύριο, ίσως δέκα εκατομμύρια.

Δεν είναι όπως στις επιχειρήσεις και τη βιομηχανία. Αν ρωτήσεις έναν επιχειρηματία για τον ισολογισμό του, μπορεί να σου πει με ακρίβεια.

-Πιστεύετε ότι η κατάσταση στη Μεσόγειο είναι αναστρέψιμη ή απλώς από εδώ και στο εξής θα πρέπει να προσαρμοστούμε με τις επιπτώσεις των φαινομένων και να μειώσουμε την έντασή τους;

Ιωάννης Παντής: Νομίζω ότι κανείς δεν μπορεί να κάνει ασφαλή πρόβλεψη αυτή τη στιγμή. Αυτό που κάνουμε είναι να χρησιμοποιούμε μοντέλα για να κάνουμε υποθέσεις. Τα μοντέλα αυτά δείχνουν ότι πιθανώς έχουμε σημαντικές μεταβολές στο νερό. Όλα αυτά είναι ακόμα σε μία βάση υποθετική.

Όμως η φύση πολύ συχνά μας εκπλήσσει. Διαθέτει μηχανισμούς που δεν μπορούμε 100% να εξερευνήσουμε και πιστεύω ότι θα δούμε αλλαγές που δεν θα είναι προβλέψιμες, είτε αρνητικές είτε θετικές.

Thierry Gauquelin: Πιστεύω ότι αποτελεί ικανότητα των ειδών να προσαρμόζονται στις αλλαγές. Στο παρελθόν τα είδη επέδειξαν ότι είναι φυσιολογικό για αυτά να προσαρμόζονται και να εξελίσσονται. Τώρα όμως το πρόβλημα είναι η πολύ γρήγορη εξαφάνιση πολλών ειδών.

-Η οικονομική κρίση θα αποτελέσει άλλοθι για τις κυβερνήσεις προκειμένου να μην προχωρήσουν ή να αναστείλουν κάποια μέτρα και πολιτικές αναγκαίες για το περιβάλλον;

Ιωάννης Παντής: Πιστεύω ότι μπορούν να προκύψουν και θετικά και αρνητικά. Κανένα πράγμα δεν είναι πολύπλευρο, όλα έχουν πολυσήμαντα αποτελέσματα. Ένα παράδειγμα: ακριβαίνει πολύ η βενζίνη –ως αποτέλεσμα της κρίσης. Αυτό έχει ως συνέπεια να μην χρησιμοποιούμε τόσο συχνά το αυτοκίνητο, με θετικές επιπτώσεις στη ρύπανση του αέρα. Κάτι άλλο: περιορίζουμε τον καταναλωτισμό μας, επειδή δεν έχουμε τα χρήματα να είμαστε τόσο καταναλωτικοί και αυτό μπορεί να έχει θετική επίπτωση στην υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Από την άλλη πλευρά, όταν βρέθηκα στην Αλβανία το 1994, είχαν κόψει όλα τα δέντρα οι άνθρωποι για να έχουν θέρμανση, επειδή δεν υπήρχε πετρέλαιο. Εκεί η ανέχεια και η δυσκολία επέφερε μεγάλο πρόβλημα στο περιβάλλον.

Η κρίση μπορεί να μας οδηγήσει σε θετικά πράγματα, φτάνει να το έχει ανάγκη η κοινωνία. Όλα αυτά έρχονται ως αποτέλεσμα κοινωνικού αιτήματος, δεν επιβάλλονται από πάνω.

Το να μπορέσει κάποιος να μειώσει τον καταναλωτισμό του χωρίς να μειώσει την ποιότητα ζωής του, και αυτό ταυτόχρονα να έχει και ένα θετικό αποτέλεσμα, θα πρέπει να συμβεί στα πλαίσια μίας κοινωνίας που ενισχύει και θέλει κάτι τέτοιο. Σε μια κοινωνία καταναλωτική όμως, αυτό θα είναι αρνητικό. Θα πρέπει λοιπόν να δούμε, πώς αλλάζουμε συνειδήσεις, απόψεις και συμπεριφορές. Μέσω αυτών, όλα μπορεί να γίνουν θετικά και αρνητικά, ανάλογα με τον τρόπο που βλέπουμε τα πράγματα.

Thierry Gauquelin: Πιστεύω ότι το μεγάλο μάθημα σχετικά με το ζήτημα της διατήρησης και της προστασίας της φύσης είναι ότι δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα χωρίς τον άνθρωπο, πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει ο άνθρωπος σε αυτό το πλαίσιο.

Αυτός είναι και πρέπει να είναι στο επίκεντρο, να κάνουμε τις συνειδήσεις να εξελιχθούν, ίσως και με νόμους για να γίνουμε κάποιες φορές λίγο πιο σκληροί, διαφορετικά αυτή η προσπάθεια δεν θα λειτουργήσει. Πρέπει πάντα να βλέπουμε τον άνθρωπο σε αυτό το πλαίσιο και πως λειτουργεί.

**Η συνέντευξη δόθηκε στα πλαίσια της επιστημονικής συνάντησης
“Βιοποικιλότητα και Μεσόγειος” που διοργάνωσε το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών
στις 7 Οκτωβρίου 2010.**

**Ευχαριστούμε την κ. Στρατηγού από το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών
Συνέντευξη: Άρης Καπαράκης
12 Οκτωβρίου 2010**